

ECONOMISCHE
EN SOCIALE
CONSEIL RAAD
ECONOMIQUE
ET SOCIAL

Het Tijdschrift

Periodieke publicatie van de
Economische en Sociale Raad voor het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

02
juni
2010

van de Raad

Woord vooraf

Beste lezers,

EERST en vooral zou ik jullie willen bedanken voor het warme onthaal, dat ons eerste nummer van jullie heeft gekregen. Vandaag, enkele dagen vóór het Belgisch Voorzitterschap, dat zoals u weet op 1 juli aanstaande aanvangt, leek het ons vanzelfsprekend om dit thema een belangrijke plaats in ons Tijdschrift mee te geven. We zetten hier de grote werkerreinen uiteen, die op de agenda staan, en spitsen ons meer in het bijzonder toe op de Brusselse prioriteiten. De beslissingen die op het Europees niveau worden genomen, kunnen immers belangrijke

gevolgen voor het economisch en sociaal leven van ons Gewest hebben. Anderzijds is er het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei, dat een instrument wil zijn voor coördinatie en algemene mobilisatie ten behoeve van de tewerkstelling van de Brusselaars. Hiertoe werd het initiatief genomen tijdens een vergadering van het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité, die op 31 mei jongstleden in aanwezigheid van de Minister-Voorzitter, de Minister van Leefmilieu en de Minister van Economie en Tewerkstelling heeft plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan komt het Tijdschrift terug op de bevoorrechte plaats, die het BESOC in het sociaal overleg bekleedt. Tot slot zijn er de vaste rubrieken van het Tijdschrift, met name de adviezen die de Raad heeft geformuleerd, de Debatten van de Raad en het Nieuws in het kort.

Joëlle Delfosse
Directrice

In de kijker

Conferentie « INNOVEREN en ONDERNEMEN: rol van de sociaaleconomische actoren »

Vanaf 1 juli 2010 zal België gedurende zes maanden het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waarnemen. Op 2 juli 2010 zal de Conferentie « INNOVEREN en ONDERNEMEN » plaatsvinden, waaraan de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal deelnemen. De ESRBHG en de andere Belgische adviesraden (de Conseil économique et social de la Région wallonne, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven), die de sociale partners vertegenwoordigen, hebben immers een gezamenlijke nota over het innovatiethema opgemaakt die bij deze gelegenheid zal worden voorgesteld.

Deze nota sluit aan op de Belgische openbare raadpleging over het communautair innovatiebeleid en gaat in op vijf verschillende thema's: de maatschappelijke uitdagingen en de toegang tot de Europese programma's, de valorisatie van de O&O-resultaten, de niet-technologische innovatie als uitvloeisel van de technologische innovatie en clustering.

De sociale partners willen hiermee vragen over deze uitdagingen naar Europa toe formuleren, om zo de debatten van de gezamenlijke informele Raad van de Ministers van Industrie en Onderzoek te voeden, waarvan één van de zittingen aan innovatie zal worden gewijd. Deze Ministerraad zal half juli plaatsvinden.

Deze Conferentie wordt georganiseerd onder de bescherming van Minister Jean-Claude Marcourt, die de Raad Industrie-Concurrentievermogen zal voorzitten. Het Europees Economisch en Sociaal Comité, waar de Conferentie zal plaatsvinden, zal zowel prominente van de academische en politieke wereld als ondernemingen en sociaaleconomische actoren ontvangen. Het programma kan op onze website (www.esr.irisnet.be) worden geraadpleegd.

Gelieve ook te noteren dat op het vlak van innovatie tegen september 2010 het Europees Innovatieplan wordt verwacht.

De Debatten van de Raad

De « Debatten van de Raad » zullen na de zomerperiode worden hervat.

Velen hebben ons naar de data van onze volgende debatten gevraagd. Deze zullen in de maanden juli en augustus worden onderbroken en vanaf september worden hervat.

U zal de informatie hieromtrent op onze website www.esr.irisnet.be kunnen terugvinden. Bovendien zullen diegenen, die zich al op onze mailing list hebben ingeschreven, zoals gewoonlijk de uitnodigingen te gelegener tijd ontvangen.

Iedereen die de uitnodigingen voor de debatten van de Raad regelmatig wil ontvangen, kan een e-mail naar fboudjaoui@ces.irisnet.be versturen.

INHOUDSOPGAVE

1 Woord vooraf In de kijker

- Conferentie « Innoveren en ondernemen: rol van de sociaaleconomische actoren »
- De Debatten van de Raad

2-3 Dossier

- Het Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie

4 Het sociaal overleg

- Het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité

De adviezen van de Raad uitgebracht tussen 1 februari 2010 en 31 mei 2010

5-7 De Debatten van de Raad

- Wat zijn de klimaatuitdagingen voor het Brussels Gewest na Kopenhagen? met de heer **Jean-Pascal van Ypersele**
- De Geografische arbeidsmobiliteit met Mevrouw **Michèle Pans**
- Hoe kan men de participatieve democratie een leven geven? met de heer **Martin Westlake**

8 Nieuws in het kort

- Het jaarverslag van de ESRBHG
- Ondersteuning van de ondernemingen voor het aanleren van talen op de werkplaats
- Gegevens betreffende de privé-tewerkstellingsagentschappen die in 2008 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkzaam waren
- "Dynamiques de la concertation sociale"

Verantwoordelijke uitgever: Joëlle Delfosse
Bischoffsheimlaan 26 - 1000 Brussel

Op milieuvriendelijk
FSC-gecertificeerd papier gedrukt

In deze complexe institutionele, politieke en sociaaleconomische tijden moet de Europese Unie dus het hoofd bieden aan heel wat uitdagingen en terzelfder tijd ook klaar staan voor de « Europese gedachte ».

De voornaamste doelstelling van de Europese Unie is duidelijk. Het komt er vandaag aan om het Europees burgerschap te ontwikkelen, alsook het gevoel dat de verschillende bestanddelen van Europa deel uitmaken van een gezamenlijke Europese identiteit, om zo samen beter het hoofd te kunnen bieden aan de uitdagingen van de mondialisering en om de leefbaarheid van het Europees sociaal model te waarborgen.

Vijf grote werkterreinen staan op de agenda van het Belgisch voorzitterschap:

1. de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Lissabon
2. de lancering van de zogenaamde EU 2020-strategie
3. de voortzetting van de internationale onderhandelingen over klimaat en energie
4. de tenuitvoerlegging van het zogenaamde Stockholm-programma op het vlak van justitie, asiel en immigratie
5. de voortzetting van de onderhandelingen betreffende de uitbreiding

België zou zijn inspanningen op de eerste twee werkterreinen willen toespitsen. Daarom zullen wij ons beperken tot een overzicht van deze twee belangrijke Europese beleidsvoeringen.

HET VERDRAG VAN LISSABON⁽¹⁾

Het Verdrag van Lissabon trad op 1 december 2009 in werking en stelde een eind aan verschillende jaren van onderhandeling over institutionele vraagstukken.

Het wijzigt bepaalde geldende Verdragen, maar vervangt deze in geen geval. Het Verdrag streeft er in de eerste plaats naar om de Europese Unie te voorzien van een juridisch kader en middelen, die nodig zijn om het hoofd te bieden aan de toekomstige uitdagingen en om aan de verwachtingen van de burgers te beantwoorden.

In dit Verdrag komen vier thema's aan bod :

- een democratischer en transparanter Europa :

De rol van het Europees Parlement werd versterkt, gezien het nieuwe bevoegdheden kreeg op het

vlak van onder meer wetgeving, begroting en internationale akkoorden.

Met de veralgemening van de medebeslissingsprocedure zal België nauw samenwerken met het Europees Parlement, maar ook met de Europese Raad.

- een efficiënter Europa :

Het aannemen van nieuwe werkwijzen en nieuwe stemregels zou bevorderlijk moeten zijn voor de goede werking van een Unie van 27 en voor het creëren van een eenvoudiger en stabiel institutioneel kader, met name door de functie van Voorzitter van de Europese Raad in te voeren.

Tijdens zijn voorzitterschap zal België erop toezien dat de vergaderingen van de Europese Raad in nauw overleg met de Voorzitter van de Raad, Mijnheer Herman Van Rompuy, en de Voorzitter van de Commissie, Mijnheer José Manuel Barroso, worden voorbereid.

- een Europa van rechten en waarden, vrijheid, solidariteit en veiligheid :

Het Verdrag van Lissabon brengt de waarden en doelstellingen, waarop de Europese Unie berust, in herinnering.

Tijdens de komende zes maanden wil België de acties ten gunste van de « Europese gedachte » ten zeerste stimuleren.

- Europa als speler op het wereldtoneel :

Men streeft naar een reorganisatie van de buitenlandse beleidsinstrumenten van de Unie, zowel voor wat het uitwerken als het aannemen van nieuwe beleidskeuzes betreft.

België wil zijn bijdrage leveren om de verschillende institutionele vernieuwingen van het nieuwe Verdrag efficiënt te maken, zodat de nieuwe functies en instellingen hun in het Verdrag omschreven rol ten volle zouden kunnen vertolken.

DE ZOGENAAMDE EU 2020-STRATEGIE⁽²⁾

Met de lancering van de zogenaamde EU 2020-strategie zou de Europese Unie in staat moeten zijn om de uitdaging van de mondialisering beter aan te gaan.

Men moet de Europese Unie toelaten om uit de

crisis te geraken en om de Europese economie te hervormen, door de structurele zwakheden ervan uit de weg te ruimen.

In tegenstelling tot het Verdrag van Lissabon stelt de EU 2020-strategie Europese prioriteiten en doelstellingen vast, maar laat ze het aan elk van de 27 Lidstaten over om de middelen te bepalen om deze te bereiken. Hieromtrent heeft Mijnheer José Manuel Barroso verklaard : « De doelstellingen zijn globaal, maar de methode en de trajecten zijn nationaal ».

De EU 2020-strategie valt uiteen in drie prioriteiten op het vlak van groei, die elkaar wederzijds versterken.

Eerst en vooral is er voorzien om te opteren voor een slimme groei, die ernaar zou streven om een economie te ontwikkelen die berust op kennis en innovatie, en steeds minder op de ontginning van niet-hernieuwbare bronnen. Vervolgens is het noodzakelijk om na te denken in termen van duurzame groei, om zo een efficiëntere economie in het gebruik van groenere en meer concurrerende bronnen te bevorderen. Tot slot dient men zich te richten naar een inclusieve groei, die de ontwikkeling van een economie aanmoedigt die arbeidsplaatsen schept en die de sociale en territoriale cohesie bevordert.

Hiertoe stelt de EU 2020-strategie vijf meetbare hoofddoelstellingen voor, die de 27 Lidstaten zullen begeleiden bij de vaststelling van hun eigen nationaal beleid op verschillende terreinen, zoals werkgelegenheid, onderzoek, ontwikkeling en innovatie, klimaatverandering en energie, onderwijs en armoedebestrijding.

Anderzijds stelt de EU 2020-strategie zeven vernieuwende initiatieven voor, die op plaatselijke, regionale, nationale en Europese niveaus het zouden toelaten om de gestelde doelstellingen te bereiken.

Deze vernieuwende initiatieven hebben betrekking op zeer uiteenlopende terreinen, zoals innovatie, jongeren en werkgelegenheid, verbreiding van spits technologieën, spaarzaam gebruik van onze natuurlijke bronnen en omschakeling naar een groenere economie, verbetering van de ondernemingsomgeving en ondersteuning van een stevige en duurzame industriële basis, ontwikkeling van bekwaamheden en scheppen van arbeidsplaatsen of sociale en territoriale cohesie op het hele Europese grondgebied.

Tijdens zijn voorzitterschap zal België heel in het bijzonder de klemtoon leggen op de nood aan een krachtige beheerstructuur van de nieuwe strategie (met dwingende doelstellingen en een betere opvolging), op de Europese dimensie (Europese

Vanaf 1 juli 2010 zal België het beurtelings voorzitterschap van de Europese Unie waarnemen. De bijzonderheid van het komende Belgische voorzitterschap ligt in de uitwerking van een programma, in samenwerking met Spanje (dat ons voorafging) en met Hongarije (dat ons zal opvolgen).

Dit voorzitterschap is de gelegenheid om op zoek te gaan naar nieuwe antwoorden op de hedendaagse uitdagingen, waarmee de Europese Unie wordt geconfronteerd, alsook om de prioriteiten te benadrukken die ons land tijdens deze zes maanden op de voorgrond wil plaatsen. We zullen ook blijven stilstaan bij de prioriteiten, die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft vastgesteld, en bij de acties die het Gewest wil voeren.

(1) Verdrag van Lissabon, Brussel : EU, december 2009

(2) Europa 2020 - Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei, Brussel : EU, maart 2010

Juli 2010: Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie

doelstellingen naast de nationale met een Europese inzet) en op de samenhang met andere transversale strategieën (werkgelegenheid, duurzame ontwikkeling).

DE BRUSSELSE PRIORITEITEN⁽³⁾

In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich prioriteiten gesteld, die het uitgangspunt vormen van zes krachtlijnen die nauw met de Europa 2020-strategie samenhangen:

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een stadsgewest dat innoveert op het vlak van O&O;
- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een inclusief stadsgewest;
- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een stedelijk gewest;
- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een resoluut duurzaam stadsgewest;
- voor een dynamisch stadsgewest binnen het EU-beleid;
- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hoofdstad van de EU.

Aan de hand van deze zes prioritaire krachtlijnen wil ons Gewest, in overeenstemming met de ambitieuze doelstellingen van de EU 2020-strategie, het duurzaam groeipotentieel van het Gewest verstevigen en arbeidsplaatsen scheppen, rekening houdend met de demografische evolutie en de zorg om het leefmilieu. Een duurzame groei, die gelijkstaat met het scheppen van kwaliteitsvolle arbeidsplaatsen voor de Brusselaars, kan worden verwezenlijkt dankzij de verschillende vernieuwende initiatieven die de EU 2020-strategie voorstelt. Deze strategie linkt immers de economische, sociale en milieuaspecten op een evenwichtige en complementaire wijze met elkaar. Hieraan kan de dimensie sociale cohesie worden toegevoegd, die de Brusselse beleidsvoeringen na aan het hart ligt.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest meent dat de regionale en plaatselijke instanties een grotere betrokkenheid bij de Europese beleidsvoeringen moeten vertonen. Het gevoerde beleid moet de regionale dimensie benadrukken, zodat de actoren op het terrein er ten volle kunnen worden bij betrokken.

Anderzijds wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de aandacht vestigen op verschillende punten: de EU 2020-strategie mag niet tot enkel de groei worden beperkt; innovatie beperkt zich niet al-

leen tot onderzoek en ontwikkeling, maar heeft ook betrekking op sectoren zoals economie, leefmilieu en maatschappij; het is van belang om de communautaire begroting aan de EU 2020-strategie te linken; het is van belang om in de EU 2020-strategie de regionale dimensie meer te benadrukken; het is noodzakelijk om bepaalde regels te vereenvoudigen om zo de actoren op het terrein te bereiken en aldus een grotere deelname aan de Europese programma's te waarborgen, ... Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dringt echter vooral aan op een wederzijds verrijkende samenwerking tussen de verschillende territoria van de Europese Unie. De regio's vormen immers een belangrijke hefboom voor de groei, de werkgelegenheid en het concurrentievermogen.

In verband met de eerste krachtlijn, « het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een stadsgewest dat innoveert op het vlak van O&O », zal ons Gewest de filière « onderzoek » van de Raad Concurrentievermogen voorzitten.

Het Gewest zal ernaar streven om een daadkrachtige visie op het Europees onderzoeksbeleid te ontwikkelen.

De grootste uitdagingen op dit vlak zijn: tot een gezamenlijke Europese visie op de prioriteiten inzake onderzoek en innovatie komen, ten overstaan van de grote maatschappelijke uitdagingen; de nationale en Europese beleidsvoeringen inzake onderzoek beter op elkaar afstemmen; de Europese programma's vereenvoudigen, omdat deze zodanig ingewikkeld zijn dat ze de onderzoekers en ondernemingen uiteindelijk ontmoedigen.

Het komt er ook op aan om vooruitgang te boeken met de Europese Onderzoeksruimte (EOR); om enkele concrete stappen vooruit te zetten betreffende gezamenlijke programmering, als op de toekomst gerichte strategie die op politiek niveau door de Commissie en de lidstaten wordt bepaald; om de conclusies van de Raad over het Europese Innovatieplan tot een goed einde te brengen; om innovatie op transversale wijze te bevatten (met inbegrip van de sociale en milieuaspecten); om de evaluatie halverwege het 7de KPOO aan te vatten, ...

In het kader van diezelfde Raad Concurrentievermogen zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief deelnemen aan de denkoefeningen omtrent de filière « Industrie ». Het Gewest wil zijn stem kunnen laten horen in de uitwerking van een innovatiebeleid, dat nauw verbonden is met het toekomstige Europese industriebeleid en met de Small Business Act, in het kader van een samenhangende en geïntegreerde aanpak.

Het is in die geest dat onze Economische en

Sociale Raad al enkele maanden meewerkt aan de organisatie van een conferentie, in partnerschap met de andere twee gewestelijke (Vlaamse en Waalse) Raden en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. (Zie rubriek 'In de kijker' blz. 1).

De tweede krachtlijn, « het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een inclusief stadsgewest », beoogt de ontwikkeling van een solidair en duurzaam stadsproject. Aldus onderschrijft het Gewest, in overeenstemming met de EU 2020-strategie, de doelstellingen die zullen streven naar een hogere arbeidsparticipatie via nieuwe duurzame banen en door nieuw leven te blazen in een groei, die op een groenere en meer vernieuwende economie is gebaseerd. Omdat werkgelegenheid een essentiële factor voor sociale integratie blijft, zal het Gewest doorheen zijn acties blijven letten op de toekomst van de meer kwetsbare groepen, zoals laaggeschoolden en jongeren. De begeleiding van dit publiek, de modernisering van de openbare instrumenten, het opleidings- en vormingsaanbod zullen daarom prioriteiten zijn.

De derde krachtlijn, « het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een stedelijk gewest », gaat in op elke problematiek die eigen is aan de grootstedelijke gewesten. Het Gewest wil na 2013 een relevant cohesiebeleid voortzetten. Dit cohesiebeleid is een centraal onderdeel van de Europese integratie. Het draagt immers bij tot de concrete tenuitvoerlegging van de EU 2020-strategie in termen van ontwikkeling, leefmilieu en economische, sociale en territoriale cohesie.

De vierde krachtlijn, « het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een resoluut duurzaam stadsgewest », zal met name aan bod komen ter gelegenheid van de organisatie van de conferentie « Naar een echt 7de Actieprogramma voor het Leefmilieu (APL) » door ons Gewest.

De tenuitvoerlegging van dit programma is des te belangrijker voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gezien dit een sleutelement vormt om de rol van de regionale en plaatselijke overheden bij de opmaak en de implementering van het Europese milieubeleid te verstevigen.

De denkoefeningen ter zake moeten een geheel van terreinen omvatten, zoals duurzame mobiliteit, energie-efficiëntie, duurzame consumptie en productie, duurzame woningen en sociale cohesie, ... om zo tegemoet te kunnen komen aan de huidige en toekomstige behoeften van de Brusselaars en in een ruimere mate van de Europese burgers. De vijfde krachtlijn, « voor een dynamisch stadsgewest binnen het EU-beleid », heeft tot doel om

de plaatselijke en regionale overheden nog meer dynamiek mee te geven in het Europese debat en in de thema's die tijdens ons voorzitterschap aan bod zullen komen.

De plaatselijke en regionale overheden moeten zich een dynamiek eigen maken om de Europa 2020-strategie te doen slagen.

Tot slot wil ons Gewest met de zesde krachtlijn, « het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hoofdstad van de EU », het Europees karakter van Brussel en zijn troeven in de verf zetten. De ontwikkelde acties zullen de gelegenheid zijn om de beleidsresultaten van het Gewest te benadrukken, om ons Gewest als hoofdstad van de Europese Unie te promoten en om de Brusselaars bewust te maken van de bevoorrechte situatie van hun Gewest binnen Europa.

Gedurende de zes maanden van het voorzitterschap staan er heel wat evenementen en sensibiliseringsacties betreffende de verschillende hierboven aangehaalde krachtlijnen op het programma. Alle informatie hieromtrent zal beschikbaar zijn op een website, die op 1 juli 2010 online zal worden geplaatst. Het adres van deze website zal op onze website www.esr.irisnet.be terug te vinden zijn.

(3) Belgisch voorzitterschap van de EU - 2010. Brusselse prioriteiten, Document goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 25 maart 2010.

Het sociaal overleg

HET BESOC, oprichting, opdrachten, balans en actualiteit

In het woordenboek wordt het overleg gedefinieerd als het feit dat alle betrokken partijen tot overeenstemming komen over de oplossing van een probleem of over de bijstelling van een gezamenlijk project.

Men moet het onderscheid maken tussen het overleg, dat op een toekomstige handeling is gericht, en het debat dat gericht is op hetzij de uitwisseling van standpunten, hetzij de mogelijkheid om zich een mening te vormen door zich tegenover anderen te stellen.

Het overleg is evenmin een onderhandeling, gezien het niet noodzakelijk leidt tot een medebeslissing, noch tot een raadpleging die zich enkel tot het formuleren van een advies beperkt.

Gekoppeld aan het bijvoeglijk naamwoord 'sociaal' betekent het overleg in België de daad die de sociale gesprekspartners op zich of samen met de Regering stellen om tot een akkoord te komen. Dit overleg is tevens 'paritair', gezien het enerzijds de vertegenwoordigers van de werkgevers en anderzijds van de werknemers verenigt.

In ons eerste nummer hebben wij u de Raad voorgesteld en de verschillende instanties vermeld, die werden ingesteld om hem in staat te stellen om zijn diverse bevoegdheden uit te oefenen, waaronder de organisatie van het economisch en sociaal overleg.

De vergadering van het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC), die op 31 mei heeft plaatsgevonden om van start te gaan met het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei (PDSG), biedt ons de gelegenheid om dit overlegorgaan in het bijzonder toe te lichten.

Het BESOC werd opgericht bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 januari 1997 en heeft als taak om de organieke bevoegdheid van overleg uit te oefenen, die aan de Economische en Sociale Raad werd toevertrouwd. Tevens gaat het over tot een kritische analyse van de overheidsinstrumenten voor de economische en sociale actie.

Het BESOC heeft als specifieke eigenschap dat het uit drie partijen bestaat, met name de ministers en staatssecretarissen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, alsook de 8 vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van werkgevers, middenstand en social-profitsector en de 8 vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van werknemers, die allen lid zijn van de Economische en Sociale Raad.

Het BESOC heeft als opdracht om het overleg te organiseren tussen de sociale gesprekspartners en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering voor alle aangelegenheden betreffende de gewestelijke ontwikkeling en de planning, zonder afbreuk aan de bevoegdheden van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie.

De geschiedenis van het BESOC wordt gekenmerkt door enkele successen en rustigere periodes, wanneer er in mindere mate een beroep op deze instantie werd gedaan.

Men moet immers vaststellen dat er over een aantal belangrijke thema's voor de toekomst van het Gewest geen overleg werd gepleegd.

Zo was er bijvoorbeeld het "Plan voor Internationale Ontwikkeling" (PIO) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Niettemin werden er ook enkele resultaten behaald.

- Het eerste pact dat in juni 2002 werd aangenomen, is het **Sociaal Pact voor de Werkgelegenheid van de Brusselaars**;
- Het **Contract voor Economie en Tewerkstelling (CET)** werd in maart 2005 aangenomen;
  - in uitvoering van de « werkkerreinen » van het CET werd in juli 2006 het **protocol van kaderakkoord tot oprichting van centra voor beroepsreferenties** ondertekend (vandaag bestaan er 5 centra);
  - vervolgens heeft het CET zich met meer doelgerichte plannen verrijkt: het **Tewerkstellingsplan voor de Brusselaars** in maart 2006; het geïntegreerd **Gewestelijk Plan met het oog op het vergemakkelijken van de overdracht van ondernemingen** en het **Gewestelijk Innovatieplan** in december 2006.
  - in januari 2008 werd het **Actieplan voor de jongeren (API)** aangenomen.
    - in oktober 2008 werd een kaderakkoord betreffende de **eerste beroepservaring van Jongeren** aangenomen, in uitvoering van het API. De bijzonderheid ervan was dat het verbintenissen van alle partijen bevatte. Een opvolgingscomité kreeg de opdracht om regelmatig de stand van zaken ervan op te maken.

Het volgende werkkerrein zal ongetwijfeld het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei zijn (PDSG) zijn.

Op 31 mei werden de leden van het BESOC uitgenodigd om de aanzet tot dit PDSG te geven.

Tijdens deze plenaire zitting in aanwezigheid van de Minister-Voorzitter, de Minister van Leefmilieu en de Minister van Economie en Tewerkstelling, zijn de actoren het eens geworden over de aanpak, de werkwijze en een kalender om dit Pact te realiseren. Het zal binnen het BESOC worden besproken en aangenomen en zal in het verlengde liggen van het CET.

Het zou nog in 2010 tot stand moeten komen.

van links naar rechts:
EVELYNE HUYTBROECK, CHARLES PICQUÉ EN BENOÎT CEREXHE

De adviezen van de Raad

uitgebracht tussen 1 februari 2010
en 31 mei 2010

RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDENBOUW

A-2010-005-ESR van 18 maart 2010

Advies betreffende het ontwerp van ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van de ordonnantie van 19 maart 2009 houdende wijziging van titel VII en titel X van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening betreffende het voorkeurecht.

ECONOMIE

A-2010-003-ESR van 25 februari 2010

Advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van het Wetboek van successierechten.

LEEFMILIEU

A-2010-002-ESR van 25 februari 2010

Advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende het bodemattest.

A-2010-004-ESR van 18 maart 2010

Advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid en tot wijziging van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu.

A-2010-006-ESR van 22 april 2010

Advies betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 7 maart 1991 betreffende de preventie en het beheer van afvalstoffen.

A-2010-007-ESR van 20 mei 2010

Advies betreffende het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende diverse bepalingen betreffende de exploitatie van het toezicht op inrichtingen die bepaalde aan de REACH-verordening onderworpen voorwerpen, mengsels of stoffen gebruiken.

A-2010-008-ESR van 20 mei 2010

Advies betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's.

A-2010-009-ESR van 20 mei 2010

Advies betreffende het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de veilige opslag van metallisch kwik en van andere kwikverbindingen en –mengsels.

U kan al deze adviezen raadplegen op onze website : www.esr.irisnet.be

De Debatten van de Raad

De Raad heeft besloten om zijn reflectiewerkzaamheden te voeden door de « Debatten van de Raad » te organiseren. Tijdens deze conferenties geven sprekers deskundige uiteenzettingen over de aangekondigde thema's. Na de conferenties volgt een vragen-/antwoordenronde.

Tijdens deze debatten kunnen sociale partners, deskundigen op het terrein, de wetenschappelijke wereld en actoren van het politieke leven met elkaar van gedachten wisselen en besprekingen voeren.

De debatten vinden eenmaal per maand van 12.30 tot 14 u. plaats in de lokalen van de Raad en worden door een lichte lunch voor de deelnemers voorafgegaan.

Dit nummer bevat de interviews, die werden afgenomen na de uiteenzettingen van de heer Jean-Pascal van Ypersele over de klimaatuitdagingen in het Brussels Gewest na Kopenhagen, Mevrouw Michèle Pans over de geografische arbeidsmobiliteit en de heer Martin Westlake over de participatieve democratie in Europa.

INTERVIEW MET JEAN-PASCAL VAN YPERSELE

21 januari 2010

De top van Kopenhagen voorbij: de impact voor het Brussels Gewest

JEAN-PASCAL

van Ypersele is Doctor in de fysieke wetenschappen, klimatoloog en professor aan de UCL, waar hij de master in de Wetenschappen en het Milieubeheer leidt. Na een doctoraat in de VS heeft hij zich gespecialiseerd

in de simulatie van de klimaatveranderingen aan de hand van modellen en ging zijn bijzondere belangstelling uit naar de gevolgen van de menselijke activiteiten voor het klimaat en omgekeerd, in een interdisciplinair perspectief.

Hij is lid van de (Belgische) Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en voorzitter van de Werkgroep "Energie en klimaat".

Hij stimuleert er een constructieve dialoog tussen "actoren" met soms zeer uiteenlopende opvattingen. Als wetenschappelijk adviseur van de Belgische delegatie heeft hij regelmatig deelgenomen aan de grote conferenties van de Verenigde Naties over het klimaat. Sinds 2002 is hij lid van het Bureau van de GIEC (Intergouvernementele Werkgroep inzake Klimaatverandering, het door de Verenigde Naties opgerichte panel van deskundigen dat in 2007 zijn 4de rapport heeft gepubliceerd en in datzelfde jaar de Nobelprijs met Al Gore heeft gedeeld). In 2005 werd hij benoemd tot lid van de Commissie « Energie 2030 ». In 2008 werd hij verkozen tot Ondervoorzitter van de GIEC. In 2009 werd hij verkozen tot lid van de Académie Royale de Belgique.

zal plaatsvinden - het Belgisch Voorzitterschap het zal toelaten om een belangrijke vooruitgang te boeken en om in het bijzonder het vertrouwen tussen ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden te herstellen. Een vertrouwen dat in Kopenhagen gedeeltelijk werd geschonden.

Raad: Welke rol zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de strijd tegen de klimaatopwarming kunnen vertolken, rekening houdend met de complexe institutionele context van België?

Raad: Terwijl de burgermaatschappij bevestigt dat de Conferentie van Kopenhagen op een mislukking is uitgelopen, blijft u vertrouwen hebben in de toekomst. Maar verloopt het proces vanuit een wetenschappelijk oogpunt niet te traag voor onze planeet?

J-P. van Ypersele: Het is inderdaad zo dat het proces van de internationale onderhandelingen over de klimaatbescherming veel te traag verloopt, ten overstaan van de dringende noodzaak om de emissies zeer sterk te verminderen. Dit lijkt des te moeilijker, daar onze (wereld)economie in zeer grote mate berust op fossiele brandstoffen (80 % van het energieverbruik in de wereld) en men de emissies van broeikasgassen als gevolg van het gebruik van fossiele energiebronnen vóór het einde van de eeuw in feite geleidelijk aan tot nul zou moeten herleiden. We staan dus voor een buitengewone en complexe uitdaging, wat het trage proces gedeeltelijk kan verklaren.

Nu ben ik persoonlijk niet van mening dat de Conferentie van Kopenhagen een mislukking was. Er werden heel wat belangrijke resoluties aangenomen, en dit op het allerhoogste niveau. Deze conferentie heeft 125 Staatshoofden en Regeringsleiders bijeengebracht, wat historisch is voor een internationale vergadering die slechts aan één enkel thema was gewijd. Behalve in New York, waar de Verenigde Naties zetelen, vindt men maar zeer zelden een dergelijke concentratie van Staatshoofden en Regeringsleiders; deze massale aanwezigheid van onze leiders toont aan dat men in de overgrote meerderheid van de landen in de wereld het thema ernstig neemt. Tijdens deze conferentie hebben de Staatshoofden een tekst aangenomen, die erkent dat de doelstelling erin moet bestaan om de emissies te verminderen, om zo te voorkomen dat de temperatuur met een wereldgemiddelde van meer dan 2 graden zou stijgen.

“... ik ben persoonlijk niet van mening dat de Conferentie van Kopenhagen een mislukking was ...”

Ook in meer technische gebieden werden andere zeer belangrijke resoluties aangenomen.

In het Akkoord van Kopenhagen wordt uitdrukkelijk verwezen naar het rapport van de GIEC, voor wat de omvang van de emissieverminderingen betreft die nodig zijn om de doelstelling inzake maximale opwarming niet te overschrijden. Men vindt er ook de erkenning van de historische verantwoordelijkheden van de ontwikkelde landen in terug, alsook de erkenning van het feit dat de aanpassing en de inspanningen om de emissies van de ontwikkelingslanden te verminderen geld zullen kosten en dat men tegen 2020 honderd miljard dollar per jaar zal moeten bijeenbrengen om deze inspanningen te financieren. In de komende drie jaren (2010-2011-2012) moet men tien miljard dollar per jaar vinden om de financiering aan te vangen. Wanneer deze voornemens worden geconcretiseerd, dan zouden deze een zeer grote stap voorwaarts betekenen.

Men kan dus stellen dat dit proces te traag verloopt. Indien echter anderzijds de resoluties van de Staatshoofden en Regeringsleiders in de komende maanden of jaren concreet zouden worden, dan zal men over enkele jaren kunnen spreken van een historisch akkoord dat in Kopenhagen werd bereikt. Ik meen immers dat men een beetje afstand moet nemen van deze vergadering en van de iet-

wat chaotische organisatie ervan aan het eind, om zo een betere diagnose te stellen. Daarom blijf ik vertrouwen hebben in de toekomst.

Raad: In de loop van het tweede semester 2010 zal België als Voorzitter van de Europese Unie – de stuwende kracht achter de onderhandelingen op wereldvlak – een zeer grote internationale verantwoordelijkheid hebben. Meent u dat, net zoals in 2001 waar het Belgisch Voorzitterschap de ratificatie van het Kyoto-protocol had toegelaten, het toekomstig Belgisch Voorzitterschap van de EU de ratificatie van een nieuw protocol zal toelaten?

J-P. van Ypersele: Men mag volkomen terecht stellen dat de Europese Unie een drijvende kracht achter de internationale onderhandelingen is geweest. Al zeer vroeg in het verloop van Kopenhagen hebben wij vastgesteld dat er zich een wetgeving heeft ingesteld. Europa had reeds als doelstelling om tegen 2020 de emissies met 20 % te verminderen (ten opzichte van 1990), met een akkoord om deze ambitie zelfs tot 30 % bij te stellen indien de belangrijkste landen gelijkaardige inspanningen leveren. Ik denk dat zonder deze stap de Staten ongetwijfeld niet de resoluties zouden hebben genomen die ze in Kopenhagen wel hebben genomen. Bovendien is het inderdaad zo dat in 2001 het Belgisch Voorzitterschap een vooraanstaande rol had gespeeld om de ratificatie van het Kyoto-protocol toe te laten. De dames en heren van de Belgische politiek zijn het immers gewoon om te onderhandelen over compromissen tussen actoren met soms zeer uiteenlopende standpunten, zoals dit op het communautair vlak soms het geval is. Laat ons hopen dat deze kunst van het compromis ten dienste zal worden gesteld van de klimaatonderhandelingen en dat in de loop van het tweede semester 2010 - tijdens hetwelke de top van Cancun

J-P. van Ypersele: Zoals de institutionele akkoorden dit voorzien, worden de aangelegenheden die betrekking hebben op leefmilieu en energie in vrij grote mate aan de Gewesten overgedragen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft dus grote verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld op het vlak van energie-efficiëntie en van organisatie van het openbaar vervoer.

Noteren we dat er bij de vertegenwoordiging van België bij internationale instanties steeds een voorafgaandelijk overleg plaatsvindt tussen de Gewesten en het Federaal niveau over de standpunten die België zal verdedigen. In dit kader heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als één van de vier actoren rondom de tafel ongetwijfeld een zeer belangrijke rol.

Bovendien mag men niet vergeten dat Brussel toch de Europese hoofdstad is. En ook al bestaan er formeel geen rechtstreekse institutionele banden tussen de Europese instellingen en het Gewest als instelling, toch zou het Gewest informeel een hele reeks voordelen kunnen halen uit de aanwezigheid van dergelijke bevoegdheden op het vlak van klimaat en vermindering van het energieverbruik. Er is dus voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wel degelijk een sleutelrol in de strijd tegen de klimaatopwarming weggelegd.

“... Er is dus voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wel degelijk een sleutelrol in de strijd tegen de klimaatopwarming weggelegd.”

De Debatten van de Raad

INTERVIEW MET **MICHÈLE PANS**

25 februari 2010

Geografische arbeidsmobiliteit

MICHÈLE

Pans trad, sinds 1 oktober 2002, in dienst als adjunct-adviseur bij de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), een adviesraad die in 1948 werd opgericht en waar sociale gesprekspartners overleg plegen. In de CRB verzorgt ze het secretariaat van commissies waarin de sociale gesprekspartners verenigd zijn en die werken rond de volgende thema's: mobiliteit, groene jobs, groene fiscaliteit, milieubeleid, energie en klimaatverandering. Concreet betekent dit dat ze studiewerk verricht rond deze thema's, dat ze het secretariaat verzorgt van vergaderingen na afloop waarvan de CRB adviezen dienaangaande uitbrengt en dat ze de auteur of co-auteur is van artikels die over deze thema's in de Socioeconomische Nieuwsbrief van de CRB gepubliceerd worden.

Raad: *Is het echt nodig om de geografische mobiliteit van de werkzoekenden te vergroten?*

M. Pans: De sociale gesprekspartners die zitting hebben in de CRB en de Nationale Arbeidsraad (NAR) zijn van oordeel dat een grotere geografische mobiliteit van werkzoekenden kan bijdragen tot een betere werking van de arbeidsmarkt, omdat deze ertoe bijdraagt om de geografische mismatch te verkleinen. Samen met de kwalificatiemismatch⁽¹⁾ is deze verantwoordelijk voor het feit dat de vraag naar en het aanbod van arbeid op onze arbeidsmarkt niet volledig met elkaar verzoend zijn.

Door de mobiliteitsgraad van de werkzoekenden te vergroten, kan men ervoor zorgen, primo, dat de inschakelingsactoren dagelijks minder werkzoekenden over de vloer krijgen die moeten afzien van een job omdat ze zich er niet naartoe kunnen begeven en, secundo, dat de verschillen tussen de gewesten inzake de kans om werkloos te worden en uit de werkloosheid te treden kleiner worden.

“... in de eerste plaats van belang is dat de bevoegde overheden ervoor zorgen dat de graad van gedwongen mobiliteit zo laag mogelijk blijft ...”

Experten die het CRB-secretariaat ter voorbereiding van zijn documentatienota betreffende de problematiek van de geografische arbeidsmobiliteit heeft gecontacteerd⁽²⁾, halen een tweede reden aan waarom het echt nodig is om de geografische mobiliteit van de werkzoekenden te vergroten, m.n. het feit dat men tegenwoordig mobiel moet zijn om te slagen in het leven. In de samenleving van vandaag gaan « goed » en « mobiel » hand in hand. Mensen die als immobiel worden bestempeld, worden door de arbeidsmarkt vaak bij voorbaat gediskwalificeerd. Mobiele men-

sen of mensen die bereid zijn mobiel te worden, daarentegen, worden vaak beschouwd als personen die gemotiveerd zijn en over de nodige flexibiliteit beschikken om een baan te vinden en te houden en/of carrière te maken.

Raad: *Hoe kunnen de overheden bijdragen tot het vergroten van de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden?*

M. Pans: Uit de wetenschappelijke literatuur⁽³⁾ is gebleken dat het in de eerste plaats van belang is dat de bevoegde overheden ervoor zorgen dat de graad van gedwongen mobiliteit⁽⁴⁾ zo laag mogelijk blijft, m.a.w. dat een zo groot mogelijk aantal mensen « mobiel zijn voor het werk » als iets positiefs beschouwen.

Om dat doel te bereiken, moeten de bevoegde overheden o.m. maatregelen nemen ter bevordering van de economische groei en de werkgelegenheid. Vervolgens moeten ze maatregelen treffen ter verhoging van het opleidingsniveau van de bevolking. Ten slotte moeten ze zorgen voor voldoende kinderopvangplaatsen en vervoersinfrastructuur en moeten ze bedrijven ertoe aanmoedigen hun personeel te ondersteunen om mobiel(er) te worden om beroepsredenen (bv. door tegemoet te komen in hun verplaatsingskosten, door een bedrijfscreche aan te bieden enz.).

Er zijn nog minstens drie andere manieren waarop de bevoegde overheden kunnen bijdragen tot het vergroten van de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden.

Ten eerste kunnen de bevoegde overheden maatregelen nemen ter wegwerking van de factoren die de geografische arbeidsmobiliteit (kunnen) afremmen en waar ze vat op (kunnen) hebben, bv. de kostprijs van pendelmobiliteit en kinderopvang, de bereikbaarheid van bedrijven(-zones) met het openbaar vervoer en de verplaatsingstijd. Ten tweede kunnen de bevoegde overheden nagaan of het zinvol is om de bestaande maatregelen ter vergoeding/compensatie van de mobiliteitsinspanningen van de werkzoekenden aan te vullen met nieuwe maatregelen die bedrijven belonen wanneer ze zich vestigen op of verhuizen naar plaatsen die goed met het openbaar vervoer bereikbaar zijn of wanneer ze plaatselijke werkgelegenheid (bv. binnen een straal van 15 km) creëren. Ten derde is het met het oog op het vergroten van

de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden van belang dat de bevoegde beleidsinstanties op elk niveau voldoende overleggen en samenwerken opdat op elkaar afgestemde coherente maatregelen ter zake worden genomen.

Raad: *Hoe kunnen de sociale gesprekspartners bijdragen tot het vergroten van de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden?*

M. Pans: Vooreerst moeten de sociale gesprekspartners, in de adviesraden waarin ze zitting hebben (bv. de CRB en de NAR), hun besprekingen over de problematiek van de mobiliteit in het algemeen⁽⁵⁾ en van de geografische arbeidsmobiliteit in het bijzonder voortzetten. Tevens moeten ze op regelmatige basis samenkomen om de maatregelen ter bevordering van de geografische mobiliteit van de werkzoekenden te evalueren, om zo nodig voorstellen te doen tot bijsturing van deze maatregelen en om eventueel nieuwe maatregelen ter zake voor te stellen. Ten tweede moeten de sociale gesprekspartners blijven ijveren voor kwaliteitsvolle jobs (“decent jobs”) want niemand zal er, ten-

“... een grotere geografische mobiliteit van werkzoekenden kan bijdragen tot een betere werking van de arbeidsmarkt ...”

zij hij/zij ertoe gedwongen wordt, vrijwillig voor kiezen om veel/verre verplaatsingen te maken voor een baan die een weinig aantrekkelijk loon oplevert en/of versnipperde werkuren vergt. Ten derde is het van belang dat de sociale gesprekspartners, via bewustmakingsacties, een mentaliteitsveran-

“... dat de sociale gesprekspartners, via bewustmakingsacties, een mentaliteitsverandering tot stand brengen ...”

dering (“mental shift”) tot stand brengen bij zowel de werkgevers als de werkzoekenden. Er wordt immers niet altijd rekening gehouden met het arbeidsaanbod dat in de drie gewesten beschikbaar is en werkzoekenden denken vaak dat ze niet beantwoorden aan de eisen die werkgevers in de andere gewesten stellen. Daardoor zijn heel wat werkgevers en werkzoekenden ten onrechte van mening dat interregionale mobiliteit voor hen geen realistische optie is.

Raad: *Hoe kunnen de openbaarvervoermaatschappijen bijdragen tot het vergroten van de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden?*

M. Pans: De openbaarvervoermaatschappijen kunnen op verschillende manieren bijdragen tot het vergroten van de geografische mobiliteit van de werkenden en de werkzoekenden.

Ten eerste kunnen ze zorgen voor een betere intra- en intergewestelijke afstemming tussen het treinvervoer en het stads- en streekvervoer door bij de jaarlijkse opstelling van hun dienstregeling (meer) rekening te houden met de impact ervan op de dienstregeling van de andere openbaarvervoermaatschappijen.

Ten tweede kunnen ze ijveren voor een betere afstemming tussen hun dienstregeling en de werktijden in de bedrijven(zones).

Ten derde kunnen ze met de arbeidsbemiddelingsdiensten samenwerkingsakkoorden sluiten

die erop gericht zijn de geografische mobiliteit van de werkzoekenden te bevorderen.

Ten vierde kunnen ze ervoor zorgen dat het openbaar vervoer een verbinding krijgt met de industriezones die thans slecht, weinig of helemaal niet op het openbaar vervoer zijn aangesloten.

(1) De geografische mismatch verwijst naar het feit dat elders wonende personen die over de noodzakelijke capaciteiten beschikken de lokale vacatures niet kunnen invullen omdat ze te ver wonen of omdat ze zich niet naar de openstaande arbeidsplaatsen kunnen begeven. De kwalificatiemismatch houdt in dat de kwalificaties waarover de werkzoekenden beschikken niet overeenstemmen met de kwalificaties die door de werkgevers gevraagd worden.

(2) Meer informatie vindt u op <http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/03-09.pdf> en <http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc09-1249.pdf>

(3) Het betreft hier meer bepaald de conclusies van het Europese onderzoeksproject “Job Mobilities and Family lives in Europe”.

(4) Men spreekt van gedwongen mobiliteit als men mobiel of mobieler wordt omdat men niet anders kan. Personen die gedwongen mobiel zijn, beschouwen mobiliteit als iets negatiefs omdat mobiel of mobieler worden voor hen vaak de enige manier is om een baan te vinden of te houden.

(5) We denken hierbij o.a. aan de besprekingen over de federale diagnostiek woon-werkverkeer

“ ... de participatieve democratie vervolledigt en versterkt de representatieve democratie ... ”

INTERVIEW MET **MARTIN WESTLAKE**

25 maart 2010

Hoe kan men de participatieve democratie een leven geven?

MARTIN Westlake is houder van een Master in de politieke, filosofische en economische wetenschappen van het University College van Oxford, een maîtrise van internationale studies van de Universiteit Johns Hopkins (Bologna center) en een doctoraat van de 3de fase in de politieke wetenschappen van het Europees Universitair Instituut van Firenze. Nadat hij parlementair attaché in de Parlementaire zitting van de Raad van Europa is geweest, is hij werkzaam geweest bij de Raad van Ministers van de EU en nadien bij de Europese Commissie, waar hij van 1987 tot 2003 diverse functies binnen het Secretariaat-generaal en verschillende algemene directies heeft bekleed. Vervolgens werd hij benoemd tot Hoofd Communicatie van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC), alvorens in 2007 Directeur raadgevende werken en in oktober 2008 Secretaris-generaal ervan te worden.

Raad: Welke moeilijkheden ondervindt de participatieve democratie om op het Europees niveau ingang te vinden, gelet op het aantal Lidstaten, de verschillende stelsels van vertegenwoordiging van deze Lidstaten en de verschillende nationale realiteiten?

M. Westlake: De structurering van de stem van het verenigingsleven op het Europees niveau is een noodzakelijke voorwaarde voor de ontwikkeling van de participatieve democratie en voor de invoering van de Europese burgerdialoog, en dus voor een effectieve en efficiënte participatie van de georganiseerde burgermaatschappij in de Europese besluitvormingen. Vanaf het einde van de jaren vijftig en in de loop van de jaren zestig zijn Europese organisaties en netwerken van de burgermaatschappij van sociaaleconomische of burgerlijke aard ontstaan, omdat men zich bewust werd van een nieuw machtsniveau en van de noodzaak om de eigen belangen op een supranationaal niveau te bevorderen. Er is echter ongetwijfeld nog veel werk aan de winkel om de stem van het verenigingsleven op het Europees niveau nog beter te structureren, inderdaad rekening houdend met het aantal Lidstaten en de grote diversiteit op de nationale niveaus op het vlak van ontwikkeling van de georganiseerde burgermaatschappij, de structureringsgraad van de stem van het verenigingsleven en de vertegenwoordigingsprocedures en -structuren van de organisaties van de burgermaatschappij in de nationale politieke besluitvormingen. In deze context heeft het Comité de Europese Commissie allang verzocht om dit structureringsproces op het Europees niveau concreet aan te moedigen, wat zou beantwoorden aan haar doelstelling, zoals ze dit al zo vaak heeft verklaard, om de procedures voor dialoog en overleg met de organisaties van de burgermaatschappij te rationaliseren.

“ ... Er is echter ongetwijfeld nog veel werk aan de winkel om de stem van het verenigingsleven op het Europees niveau nog beter te structureren ... ”

Raad: U verklaarde: « In een uiterst ingewikkelde maatschappij als de onze is de representatieve democratie noodzakelijk, maar niet voldoende... ». Hoe zou de georganiseerde participatieve democratie deze kunnen aanvullen?

M. Westlake: Tegenover de vragen en verlangens van de burgermaatschappij draagt het Europees Parlement, dat uit verkozenen van het volk is samengesteld en dus een hoeksteen van de representatieve democratie is, vanzelfsprekend een grote verantwoordelijkheid. Deze heeft met name betrekking op de politieke dimensie van dit proces van legitimatie en instemming met het Europees project. Het is dus normaal dat de blikken en de verwachtingen van de burgers zich op deze instelling richten om het "democratisch tekort" aan te vullen. Binnen de EU is er echter ook een "tekort aan participatie", dat de parlementen, de organen en de beleidsprocedures niet alleen op zich kunnen aanvullen. Dankzij de instrumenten en de procedures van de participatieve democratie kunnen de actoren van de burgermaatschappij zich engageren in het proces van de opinievorming en de besluitneming door de wetgevende en uitvoerende democratische organen, alsook tot de tenuitvoerlegging ervan. Daardoor vervolledigt en versterkt de participatieve democratie de representatieve democratie, zonder dewelke deze zich niet kan ontwikkelen. Ze neemt in geen geval de plaats in van de representatieve democratie en zou niet anders kunnen worden overwogen of toegepast. Ze biedt de dichtst betrokken burgers, die over een bijzondere deskundigheid of kennis over een bepaald onderwerp beschikken of die een bijzonder ideaal nastreven, mogelijkheden om op basis van een individueel en vrijwillig engagement te participeren en om een eigen bijdrage te leveren tot het beheer van de openbare aangelegenheden. Dit is des te belangrijker, rekening houdend met enerzijds de toenemende complexiteit en het grote aantal moeilijkheden waaraan de politieke besluitvormers het hoofd moeten bieden, en anderzijds de groeiende demo-

cratische bewustwording vanwege de burgers die hun recht opeisen om niet alleen aan het proces van de opinievorming en van de besluitneming deel te nemen, maar ook aan de tenuitvoerlegging van de wetgeving op alle niveaus, zowel lokaal, regionaal, nationaal, maar ook Europees.

Raad: Op grond van zijn leden en zijn netwerken in de burgermaatschappij van de Lidstaten is het EESC de enige instelling die in staat is om een overleg tot een goed einde te brengen. Kunt u enkele toekomstperspectieven aangeven van de opdrachten die het EESC op het vlak van overleg en maatschappelijke dialoog tussen de georganiseerde burgermaatschappij en de Europese Unie heeft?

M. Westlake: Het Verdrag van Lissabon erkent het EESC als vast onderdeel van het institutioneel kader van de Europese Unie. Het breidt het verplichte raadplegingsveld van het Comité uit tot drie nieuwe actiegebieden van de EU – sport, de Europese onderzoeksruimte en energie – en biedt het eveneens nieuwe perspectieven in bepaalde communautaire activiteitengebieden, waarin het EESC al regelmatig wordt geraadpleegd, met name in het gebied van het maatschappelijk beleid en van de diensten van algemeen economisch belang. Tevens biedt het Verdrag van Lissabon het Comité bijkomende mogelijkheden om zijn rol als doorgeefluik van de verwachtingen en verzuchtingen van de georganiseerde burgermaatschappij en als bevoorrechte tussenpersoon tussen laatstgenoemde en de beslissingsorganen van de Unie in het kader van de tenuitvoerlegging van artikel 11 van het al eerder aangehaalde nieuwe verdrag betreffende de Europese Unie ten volle te vertolken, en om aldus het instrument van de participatieve democratie en van de burgerdialoog op het Europees niveau te zijn.

Raad: De invoering van een georganiseerde participatieve democratie op het niveau van de Europese Unie betekent voor de sociale partners dat ook zij een Europese logica aannemen en dat ze zich in de verschillende Lidstaten in netwerken verenigen. Welke raadgevingen heeft u in die zin voor de nationale sociale partners?

M. Westlake: Men moet benadrukken dat de partners al zeer vroeg hebben begrepen dat men

zich op het Europees niveau moest verenigen om het Europees integratieproces en de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt te begeleiden en om vanzelfsprekend dit proces te beïnvloeden. Aldus is in 1958 de Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe (UNICE) ontstaan, die daarna BusinessEurope is geworden, terwijl in 1973 het Europees Vakverbond (EVV) werd opgericht. Laat ons er ook aan herinneren dat de Europese maatschappelijke dialoog sinds het Verdrag van Maastricht van 1992 over een institutionele grondslag beschikt. Aldus heeft dit verdrag de rol van de sociale partners in het Europees wetgevend proces op een aantal gebieden van het sociaal beleid bekrachtigd. De sociale partners hebben hun benaderingswijze dus al heel lang op een Europese logica doen aansluiten. De partners van de maatschappelijke dialoog, in eerste instantie werkgevers en vakbonden, hebben inderdaad de eerste stappen ondernomen tot een vorm van beleidscultuur en participatieve democratie die voortkomt uit gebieden, die buiten de maatschappelijke dialoog staan, en die op termijn een echte burgerdialoog op het Europees niveau tot stand zou moeten brengen. In dit geval vragen de veranderingen, die onze maatschappijen ondergaan, een constante dialoog tussen de organisaties van de burgermaatschappij en de overheden, waarbij alle betrokken actoren, sociale partners en andere organisaties van de burgermaatschappij ter aanvulling, zo ruim mogelijk moeten worden betrokken. In een dergelijke context mag de maatschappelijke dialoog niet uitsluitend een sociaal karakter, maar ook niet uitsluitend een burgerlijk karakter hebben. Interacties zijn noodzakelijk. In dit opzicht kan men van oordeel zijn dat een overdreven scheiding tussen de maatschappelijke dialoog en de burgerlijke dialoog nadelig zou kunnen zijn voor de maatschappij in haar geheel, gezien dit het vermogen van de georganiseerde burgermaatschappij zou afzwakken om haar rol van tussenpersoon en van bemiddelaar tussen Staten en burgers te vertolken. Deze vaststelling zet de autonomie van de sociale partners en van de sociale dialoog echter geenszins weer op losse schroeven.

Indien u belangstelling toont voor de volgende Debatten van de Raad, gelieve ons dan deze antwoordstrook (zie ommezijde) volledig ingevuld terug te sturen.

U zal dan in onze gegevensbank opgenomen worden en regelmatig over de Debatten op de hoogte gehouden worden.

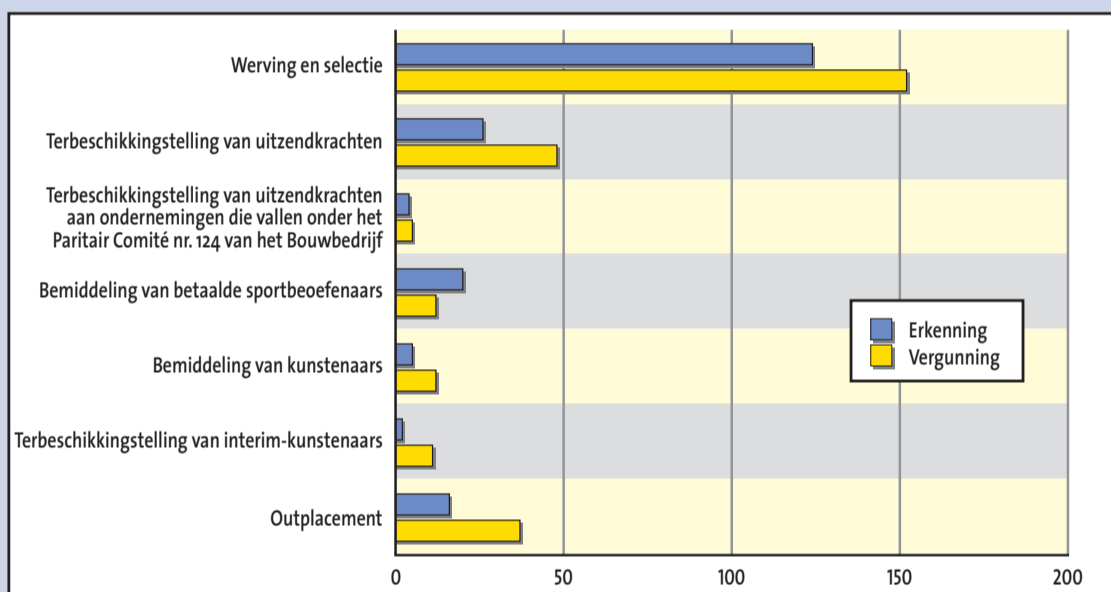
Nieuws in het kort

Gegevens betreffende de privé-tewerkstellingsagentschappen die in 2008 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkzaam waren

In toepassing van de ordonnantie van 26 juni 2003 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alsook van het uitvoeringsbesluit van 15 april 2004 ervan, moeten de privé-tewerkstellingsagentschappen (PTA) over een erkenning of een vergunning beschikken (in functie van de vestigingsplaats van hun hoofdzetel) die respectievelijk vier of één jaar geldig is om op het grondgebied van het Gewest tewerkstellingsactiviteiten te kunnen uitoefenen.

Deze PTA worden ertoe gehouden om jaarlijks bij het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een verslag in te dienen betreffende de activiteiten van arbeidsbemiddeling, die ze tijdens het vorige boekjaar hebben uitgeoefend. Vervolgens analyseert het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid (BOW) de ingezamelde statistische gegevens. Sinds 2007 werd het gebruik van de elektronische PDF-vragenlijsten veralgemeend om de gegevens in te zamelen, zodat de PTA deze gemakkelijker zouden kunnen doorgeven. Dankzij dit systeem is het aantal onvolledige en/of onsamenhangende formulieren beduidend afgenomen.

Op 31 december 2008 telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 474 erkende privé-tewerkstellingsagentschappen. Uit het onderzoek van de uitsplitsing per categorie blijkt dat bijna de helft van de erkenningen en vergunningen voor de categorie aanwerving en selectie worden uitgereikt. Daarna volgen de categorieën terbeschikkingstelling van uitzendkrachten en outplacement.

Het verslag 2009 van het BOW geeft aan dat, hoewel de meeste PTA slechts in één enkele categorie tewerkstellingsactiviteiten uitoefenen (223), een aantal van hen eveneens werkzaam is in minstens twee categorieën, en zelfs meer. Men stelt vast dat 15 % van de PTA in twee categorieën activiteiten uitoefenen en minder dan 1 % ervan in 3 categorieën. De overige cumulaties blijven onbeduidend.

Uit dit verslag blijkt dat in 2008 347 PTA een erkenning of een vergunning hebben verkregen (erkenning: 183; vergunning: 164). Indien we deze cijfers vergelijken met het aantal erkenningen/vergunningen dat in 2007 werd uitgereikt, stellen we een globale toename met 9 % vast (waarvan 2/3 betrekking heeft op vergunningen).

We merken op dat er van deze 347 PTA slechts 268 daadwerkelijk één of andere tewerkstellingsactiviteit hebben uitgeoefend; 155 PTA werkten op grond van een erkenning en 113 PTA krachtens een vergunning.

Ondersteuning van de ondernemingen voor het aanleren van talen op de werkplaats

De Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) voert samen met de Sociaal-Economische Raad Vlaams-Brabant (SERR VI-Br) een actie om de ondernemingen te ondersteunen, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Vlaams-Brabant (en meer in het bijzonder in Halle-Vilvoorde) de behoefte voelen om naar hun arbeiders/bedienden toe taalopleidingen in te stellen, die aan de uitgeoefende beroepen en aan de vereisten ervan zijn aangepast.

Een werkgroep is tweemaal bijeengekomen. Hieraan hebben alle actoren deelgenomen, die bij het thema zijn betrokken, met name niet alleen de sociale partners van Vlaams-Brabant

(SERR) en van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) maar ook de openbare en private operatoren die zowel op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als op dat van Halle-Vilvoorde activiteiten op het vlak van taalopleiding voor werknemers en werkzoekenden uitoefenen⁽¹⁾.

De opdracht bestond erin om na te gaan welke werkgevers en operatoren werkzaam zijn op het vlak van het aanleren van talen in de beroepsfeer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en welke methodes er hiervoor worden gebruikt, maar ook om de kennisniveaus in functie van de beroepen te objectiveren.

Tevens streefde de werkgroep ernaar om samenwerkingsverbanden tussen de verschillende actoren op het terrein tot stand te brengen, om zo de interregionale mobiliteit van werknemers te bevorderen. Bovendien diende men samen met hen andere acties te overwegen om het aanleren van talen op de werkplaats aan te moedigen.

Een bezoek aan ondernemingen, die dergelijke projecten tot een goed einde hebben kunnen brengen, zal de denkoefening van de leden van de werkgroep verrijken.

Tot slot is een brochure één van de instrumenten waaraan de werkgroep heeft gedacht om al deze doelstellingen te bereiken. De publicatie « *Elk talent telt - Een taalbeleid als strategische meerwaarde voor uw onderneming* », die de SERR VI-Br in het kader van « *Vlaanderen in Actie* » heeft opgemaakt, zal immers als voorbeeld dienen en zal onder leiding van het « *Huis van het Nederlands-Brussel* » aan de specifieke situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden aangepast. Dit zou de werkgevers moeten helpen bij het ontwikkelen van een aantrekkelijk beleid inzake het aanleren van talen op de werkplaats, zowel ten behoeve van het al aanwezige personeel als van het personeel dat er zou kunnen worden aangevraagd.

Contact : mverlinden@ces.irisnet.be en tnguyen@ces.irisnet.be

⁽¹⁾ Actiris, Bruxelles Formation, Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het BHG, VDAB-RBDD, Huis van het Nederlands, BNCTO, Tracé-Brussel, ...

Jaarverslag van de ESRBHG

Ons Jaarverslag 2009 is verschenen !

Ter wille van onze zorg voor het leefmilieu hebben wij besloten om het aantal papieren exemplaren van ons Jaarverslag te beperken en om de voorrang te geven aan een elektronische versie ervan. U kunt het Jaarverslag op het volgende adres <http://content.yudu.com/A1ngR6/CES2009NL> doorbladeren en al onze activiteiten op interactieve wijze doorlopen. Met een eenvoudige klik op de titel van een advies, kunt u kennis nemen van dit advies in zijn geheel.

Wij wensen u een aangename terugblik op het jaar 2009.

ANTWOORDSTROOK

Wenst u op de hoogte te worden gehouden van de activiteiten van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ?

ESRBHG - Mevrouw Boudjaoui
 Bischoffsheimlaan 26
 1000 Brussel
 02/205 68 68
 02/502 39 54
cesr@esr.irisnet.be

Dhr. Mevr.

NAAM .....VOORNAAM.....

FUNCTIE.....

ADRES.....

POSTCODE .....PLAATS.....

TEL .....FAX .....GSM.....

E-MAIL.....

OPMERKINGEN: .....

“Dynamiques de la concertation sociale”

Op 18 mei 2010 werd een Studiedag georganiseerd ter gelegenheid van het verschijnen van het gezamenlijk werkstuk “*Dynamiques de la concertation sociale*” (E. Arca, M. Capron, E. Léonard en P. Reman (dir.), Editions CRISP), dat wij u ten zeerste aanbevelen.

Dit boek buigt zich over de historische en institutionele grondslagen van het sociaal overleg, over de conflictgebieden ervan, alsook over de vorm en de inhoud van de gedaanteveranderingen ervan in de ondernemingen, in de sectoren en op het inter-professioneel en internationaal vlak.

Het sociaal overleg vertoont een groot vermogen tot soepelheid en aanpassing, waardoor het alle beproevingen en kritieken heeft kunnen doorstaan. Vandaar dat dit nieuwe werkstuk, dat nu al een referentie op dit gebied is, de titel “*Dynamiques de la concertation sociale*” heeft meegekregen.

Indien u zich dit werkstuk wil aanschaffen (35 €), surft u naar : <http://www.crisp.be>